

YEGAH MUSICOLOGY JOURNAL

<https://dergipark.org.tr/en/pub/ymd>

e-ISSN: 2792-0178

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi/ Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 04.08.2025
Kabul Tarihi / Date Accepted : 03.09.2025
Yayın Tarihi / Date Published : 30.09.2025
DOI : <https://doi.org/10.51576/ymd.1758025>
e-ISSN : 2792-0178

İntihal/Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism.

BEĞENİ HİYERARŞİLERİ BAĞLAMINDA TÜRK HALK MÜZİĞİ DİNLEYİCİLERİNİN MÜZİK KATEGORİLERİNE YÖNELİK PRESTİJ DEĞERLENDİRMELERİ*

BAKIRCI, Mehmet Timuçin¹

ÖZ

Beğeni hiyerarşileri kuramına göre müzik beğenileri yalnızca estetik yargıların söz konusu olduğu bir kültürel ürün değil, aynı zamanda ideoloji ve kimlik bileşenlerini de içinde barındıran toplumsal bir fenomendir. Bourdieu'ya göre kültürel alandaki her türlü tercih, bireylerin içinde bulunduğu sosyal dünyayı algılama ve ona göre konum alma stratejileri ile örülüdür. Bu doğrultuda çalışmada müzik beğenileri ve prestij değerlendirmeleri bireylerin yaşam tarzı ifadesinin ve kimlik bileşenlerinin bir göstergesi şeklinde ele alınmış; müzik beğenilerinin kimlik ve sosyal sınırlar belirteci olarak tercihi tartışılmıştır. Çalışma Türk halk müziği dinleyicilerinden oluşan bir grubun müzik kategorilerine yönelik prestij değerlendirmelerine odaklanarak yürütülmüş; veriler Ankara'da gerçekleştirilen üç farklı Türk halk müziği konser etkinliğine katılan dinleyicilerden yapılandırılmış anket formları ile elde edilmiştir. Çalışma, Türk halk müziği dinleyicilerinin müzik

* Bu makale "Mehmet Timuçin Bakırcı. *Beğeni Hiyerarşileri Bağlamında Türk Halk Müziğinin Toplumsal Konumu*. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, 2025" künye bilgisine sahip doktora tezinden üretilmiştir.

¹ Dr. Öğretim Görevlisi, Trabzon Üniversitesi, Müzik Bölümü, Türk Müziği ASD, mtimucinbakircii@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-1229-7345>.

kategorilerine yönelik prestij yargılarının yalnızca estetik ya da sanatsal niteliklerle değil kültürel kimlik, tarihsel meşruiyet ve sosyal aidiyet bağlamında oluşturulduğunu ortaya koymuştur. Çalışma sonucunda Türk halk müziği dinleyicilerinin müzik kategorilerine yönelik prestij değerlendirmelerinde yerellik, kültürel yapı ile ilişki, modernlik ve toplumsal kalıp yargıların belirleyici olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak çalışma kültürel alandaki pratiklerin ve özellikle müzik beğenilerinin bireysel tercihlerden ziyade toplumsal üretimlerin sonucu olan dinamiklerle anlamlandırıldığı ve kültürel tercihlerin sosyal alandaki konumlanış ve kimliğin önemli bir bileşeni olduğu çalışma verileriyle vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beğeni hiyerarşileri, Türk halk müziği, prestij, Bourdieu, habitus.

PRESTIGE EVALUATIONS OF MUSIC CATEGORIES BY TURKISH FOLK MUSIC LISTENERS IN THE CONTEXT OF HIERARCHIES OF TASTE

ABSTRACT

The theory of taste hierarchies posits that musical preferences are not merely a cultural construct involving aesthetic evaluations; rather, they are a social phenomenon encompassing cultural, ideological, and identity components. According to Bourdieu, all preferences in the cultural domain are intricately intertwined with individuals' strategic approaches to interpreting and navigating the social environment they inhabit. In this context, the study approaches music preferences and prestige evaluations as indicators of individuals' lifestyle expressions and identity components, and discusses the preference for of music as indicator of identity and social boundaries. The study was conducted by focusing on the prestige evaluations of a group of Turkish folk music listeners regarding music categories. The data was obtained from structured questionnaire forms filled out by listeners who attended three different Turkish folk music concerts in Ankara. The findings of the study indicate that Turkish folk music listeners' prestige judgments regarding music categories are not exclusively based on aesthetic or artistic qualities. Instead, these judgments are also influenced by cultural identity, historical legitimacy, and social belonging. The study's findings indicated that the prestige evaluations of Turkish folk music listeners concerning various music categories are influenced by factors such as locality, relationship with cultural structure, modernity, and social stereotypes. In summary, the study underscores that practices within the cultural

sphere—particularly musical inclinations—are interpreted as the consequence of complex dynamics that extend beyond individual predilections, representing the outcome of social production. The study further emphasizes that cultural preferences serve as a pivotal element in the formation of social positioning and identity, a notion substantiated by the study's findings.

Keywords: Hierarchies of taste, Turkish folk music, prestige, Bourdieu, habitus.

GİRİŞ

Müzik sadece estetik deneyim olmanın ötesinde toplumsal anlamlar taşıyan bir fenomendir. Öyle ki müzik alanındaki çalışmalarla meydana gelen literatürün azımsanamayacak bir bölümü, kimlik başta olmak üzere çeşitli toplumsal konuları bünyesinde barındırır. Müzik antropolojisi, müzik sosyolojisi gibi araştırma alanlarında müziğin toplumsal dinamiklerine odaklanması, halihazırda insan üretimi olan ve ilişkilendiği toplumsal grupların özellikleri ile biçimlenen müzik yapılarının çözümlenmesinde birden fazla perspektifin kullanılmasına imkân tanır. Günümüz modern toplumlarında bireylerin müzik kategorileri ve kültürel tercihleri ile ait oldukları ya da ait olmak istedikleri sosyal grupları işaret etmeleri, müziğin toplumsal bir gösterge şeklinde değerlendirildiğine işaret eder. Dolayısıyla müzik beğenileri, sadece estetik yargılarla meydana gelen bir olgu olmanın ötesinde, toplumsal yapı tarafından belirlenen davranış biçimleri halini alır. Bu bağlamda Pierre Bourdieu'nün literatüre kattığı beğeni hiyerarşileri yaklaşımı, müzik ve diğer kültürel tercihlerin toplumsal tabakalar ile ilişkisini ortaya koyması bakımından alandaki en kapsamlı kuramsal çerçeveyi teşkil eder.

Sanat alanındaki herhangi bir ürünün ya da kategorinin güzel ya da çirkin, kaliteli ya da kitsch değerlendirmesinin sahiden bireysel/evrensel yargılardan mı yoksa sosyal kökenlerden mi kaynaklandığı sorusundan yola çıkarak Bourdieu, bu değerlendirmelerin bireysel değil, toplumsal deneyimlerden kaynaklandığını ileri sürer. Bu bakış açısına göre herhangi bir müzik türünün, sanatçının ya da müzik yapıtının beğenilmesi, temelde toplumsal yapının bir sonucudur. Söz gelimi, popüler müzik kategorisindeki ürünlerin kitsch değerlendirilmesi bilhassa Frankfurt Okulu düşünürlerinin sunduğu kültür endüstrisi kavramıyla ilişkiyken zamanla sorgulanan bu görüş özellikle Kültürel Çalışmalar yaklaşımı ile dönüşümler geçirmiştir. Adorno ve Horkheimer'in kültür endüstrisi kavramıyla popüler müziklerin standartlaştırılmış yapısı, dinleyicileri pasifleştirici niteliği, ticari amaçlarla üretildiği gibi gerekçelerle olumsuzlanması; 1970'lerden itibaren Hall, Fiske gibi isimlerin argümanları ile eleştirilmiştir. Kültürel çalışmalar perspektifine

göre popüler kültür halkın, alt kültürlerin ve gençlerin ifade aracı şeklinde değerlendirilmiş; popüler müziklerin hip-hop, punk, reggae örneklerinde olduğu üzere toplumsal sorun, kimlik ve direniş anlamları taşıdığı üzerinde durulmuştur. Bu dönüşüm, popüler müzikler örneğinde beğenilerin şekillenmesinde toplumsal dinamiklerin önemini gözler önüne serer. Bu örnekte anlatılmaya çalışılan temsil ve meşruiyet dönüşümü Türkiye'deki müzik alanında da gözlenebilir. Öte yandan Türkiye'deki müzik alanının biçimlenmesi de çeşitli tarihsel dönemlerde meydana gelen siyasi müdahalelerden etkilenmiş, modernleşme projeleri sonucunda kültürel alanda çeşitli dönüşümler yaşanmış ve bu süreçlerin tümü müzik kategorilerinin meşruiyet, prestij ve kamusal alandaki temsili üzerinde belirleyici etkilere sebep olmuştur. Söz gelimi, 20. yüzyılın ortalarına kadar köylülükle ilişkilendirilen Türk halk müziği, kentli çevrelerde kültürel alandaki hiyerarşinin altında konumlandırılırken, sonraki yıllarda kurumsallaşma, akademide yer edinme ve eğitim programları aracılığıyla prestijli bir müzik kategorisi halini almaya başlamıştır. Söz konusu dönüşüm sonrasında Türkiye müzik alanında Türk halk müziği dinleyicilerinin bu müzik kategorisini dinleme pratikleri ile Türk halk müziğini diğer müzik kategorilerine karşın konumlandırma biçimleri de beğeni hiyerarşileri bağlamında odaklanılacak bir mesele haline gelir. Zira, beğeni hiyerarşileri bağlamında bireylerin neleri dinledikleri kadar diğer müzik kategorilerine karşı yargıları da önemlidir. Diğer bir deyişle kültürel pratiklerden hangilerinin dinlenmeye değer bulunduğu yanında iyi-kötü müzik ayrımı, kaliteli-basit gibi nitelermeler, müzik aracılığıyla yaşam tarzı sergilemenin, kültürel bilgi birikimin gösterimi ile ilişkilidir. Öte yandan Türk halk müziği dinleyicilerinin kendi ilişkilendikleri müzik türü olan Türk halk müziği ve diğer müzik türlerine yönelik prestij değerlendirmeleri yalnızca bireysel beğenilerin ifadesi değil, aynı zamanda kültürel kimliklerinin, toplumsal konumlarının ve ideolojik yönelimlerinin dışavurumu olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla müzik alanındaki prestij değerlendirmeleri hem Türk halk müziğine yönelik içsel değerlendirmeleri hem de diğer müzik kategorilerine yönelik karşılaştırmalı bakış açılarını ortaya çıkartır. Söz gelimi, Türk halk müziğini Türk kültürüne içkin, yerli ve hakiki sıfatları ile tanımlayan bireylerin, popüler müziği yapay, yüzeysel, ticari gibi sıfatlarla nitelendirmesi müzik beğenisinin yalnızca estetik tercihlerle biçimlenmediği; bu beğenin oluşmasında kültürel sermayenin ve sembolik sınırların çizilmesinin de etkili olduğunu gösterir. Yukarıda ifade edilmeye çalışılan bağlamdan hareketle bu çalışmada çözümlenmeye çalışılan problem, Türk halk müziği dinleyicilerinin Türk halk müziğini diğer müzik türlerine karşı ne şekilde konumlandıklarıdır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, Türk halk müziği dinleyicilerinin

ilişkilendikleri müzik türü olan Türk halk müziğine ve Türkiye’deki diğer müzik türlerine yönelik prestij değerlendirmelerini ortaya koymak; alandan toplanan söz konusu değerlendirmeleri beğeni hiyerarşileri çerçevesinde betimsel olarak çözümlemektir. Çalışma Türkiye’de müzik beğenisinin sosyolojik arka planını anlamaya yönelik literatüre katkı sunmayı hedeflemektedir. Ayrıca çalışma öz, yerli, halkın malı, geçmişin mirası gibi kültürel alandaki sembolik niteliğiyle tarihsel ve kültürel bağlamının ön plana çıkarıldığı Türk halk müziğinin, dinleyiciler tarafından diğer müzik türlerine kıyasla ne şekilde konumlandığına dair veriler sunması bakımından önem teşkil eder. Öte yandan çalışma Bourdieu’nün beğeni hiyerarşileri kuramını Türkiye’deki müzik alanına uygulama gayretiyle kuramsal tartışmalara katkıda bulunma hedefi açısından önemlidir.

Kavramsal Çerçeve

Çalışmanın kavramsal çerçevesi Pierre Bourdieu’nün kültürel alandaki tüketim pratikleri, toplumsal tabaka ve beğeni ilişkilerini çözümlemek üzere sunduğu beğeni hiyerarşileri kuramı çevresinde şekillenmiştir. Bourdieu’ya göre beğeniler estetik tercihlerden ziyade bireylerin deneyimlerini şekillendiren çevresel koşullar yani toplumsal konum, sahip olunan kültürel sermaye ve diğer sermaye türleri, habitusun yönlendirmeleri ile biçimlenir. Bu kavramsal çerçeveye Türkiye’deki müzik alanının tarihsel ve toplumsal arka planı üzerinden bakılmaktadır. Cumhuriyet’in ilk yıllarından itibaren gerçekleştirilen modernleşme çalışmaları, kültürel alandaki meşruiyet mücadeleleri ve ideolojik yönelimler Türkiye’deki müzik alanını şekillendirmiş; farklı dönemlerde farklı müzik kategorileri prestij, temsil ve aidiyet bakımından farklı anlamlar ve konumlar edinmiştir. Bu tarihsel arka planın açıklanması müzik türlerine yönelik beğeni yargılarının yalnızca kişisel tercihler olmadığı, kültürel kimlik, ideolojik yönelim ve toplumsal konumla ilişkinin gözler önüne serilmesi anlamına gelir. Dolayısıyla kavramsal çerçevede, beğeni hiyerarşileri kuramı ve Türkiye’deki müzik alanına yer verilmiştir.

Bourdieu ve Beğeni Hiyerarşileri

Bourdieu’ya göre beğeniler, daha önce de değinildiği üzere estetik yargıların ötesinde toplumsal anlamlara sahiptir. Söz konusu toplumsal anlamlar ise kültürel alandaki her türlü beğenin sınıfsal farklılıkların yaratılması, pekiştirilmesi ve dönüştürülmesindeki ayrım rolünde ortaya çıkar. Beğenilerin kültürel alandaki ayrım niteliğinin en net biçimde görülebileceği alanı ise müzik alanı ile açıklayan Bourdieu, *“hiçbir şey, insanın ait olduğu ‘sınıfı’ doğrulaması noktasında, yani eksiksiz biçimde sınıflandırılması açısından müzik beğenileri kadar belirleyici değildir”* (Bourdieu,

2016: 185) diyerek, toplumsal alandaki konumun gösteriminde müziğin sembolik rolünü vurgular. Söz gelimi, klasik Batı müziğinin genellikle yüksek kültürel sermayeye sahip birey ve gruplar ile ilişkilendirilirken arabesk gibi popüler türlerin genellikle düşük kültürel sermayeye sahip bireylerle ilişkilendirilmesi (Stokes, 2016; Özbek, 1991), yaşam tarzı ve sınıfsal pozisyon ile ilgili gösterimin önemli bir örneğidir. Bu yaklaşıma göre bireylerin müzik alanındaki beğenilerinin içerisine doğulan aile ve sosyal çevrenin izlerini taşıdığını söylemek yanlış olmayacaktır. Dolayısıyla müzik beğenilerinin toplumsal alanda farklı yaşam tarzlarının pekiştirilmesinde önemli bir rolü olduğu ifade edilebilir. Tam da burada Wacquant'ın beğeni tanımına başvurulabilir. Wacquant beğeniye, *“kendiliğinden bireyselliğin nihai deposu olmaktan çok uzak, toplumsal kaderin, doğaya dönüşen, yani bir iktidar kodu olarak cisimleşmiş ve işlemeye yazgılı bir sınıf kültürünün mükemmel bir biçimi”* (Wacquant, 1992: 681) şeklinde tanımlar. Bu tanıma göre beğenilerin bireysellikten ziyade belirli bir yaşam tarzı ile sıkı sıkıya bağlı biçimde görünüm sergilerken sınıfsal niteliklere dönüşmesi söz konusudur. Bu bakımdan beğenilerin oluşmasında en önemli dinamiğin sınıfsal yaşam tarzı ile ilişkili deneyimlerdir. Dolayısıyla Almanya'da gurbetçi bir Türk gencinin rap müzik ile ilişkilmesi, yalnızca müzikal bir beğeni değil, aynı zamanda Almanya'da karşılaştığı toplumsal baskı, ayrımcılık, dışlanmaya karşı sınıfsal bir ifade, direniş aracıdır. Benzer şekilde kentli orta sınıflar ve geniş kesimler tarafından popüler müzik sanatçısının benimsenmesi, sanatçının kültürel ara yüz niteliğiyle açıklanabilir.

Beğenilerin inşasında temel belirleyicilerden birisi, içerisine doğulan dünyada öğrenilen davranış kalıpları ve sosyal çevreyi algılama ile oluşan habitustur. Bourdieu'nün temel kavramlarından olan habitus, bireyin yaşamı boyunca deneyimlerinin birikimi ile oluşur ve deneyimlerin niteliğine etki eden sosyal konumla doğrudan ilişkilidir. Habitus, bireyin yaşamı boyunca bütün düşüncelerini, hislerini, davranışlarını yönlendiren esas yapıdır. Joas ve Knöbl'e göre, *“fiziksel hareketlerimiz, beğenilerimiz, dünyaya ilişkin en sıradan yorumlarımız erken bir evrede şekillendirilmiştir ve dolayısıyla eyleme yönelik tercihlerimizi kayda değer biçimde belirlerler”* (Joas ve Knöbl, 2019: 37). Bu demektir ki, habitusun şekillenmesinde en önemli evre içine doğulan aile aracılığıyla çevrenin tanındığı çocukluk dönemidir. Söz gelimi, çocukluk döneminde ailesinin müzik beğenilerine koşut şekilde radyodan Türk sanat müziği dinleyen bir bireyin, çocukluk döneminde farklı müzik türleri dinleyerek büyüyen bireyle müzik beğenilerinde farklılıkların görülmesi doğaldır ve doğrudan çevresel koşullarla ilişkilidir. Habitusun etkisiyle biçimlenen bu zihinsel ve fiziksel davranışlar, kültürel alanda çeşitli yönelimlerin benzemesi ve ayrışmasına yol açar. Stewart

habitusu “sınıflanabilir pratikler, ürünler, işler üretme ve takdir etme” şeklinde açıklar ve toplumsal ayrımların habitusun bu özelliği ile doğduğunu ifade eder. Ona göre; Bourdieu, beğenileri lüksün ve gerekliliklerin beğenisi şeklinde ikiye ayırırken, lüks beğeni yüksek toplumsal konuma içkin; gerekliliğin beğenisi ise sınırlı kaynaklara sahip grupların beğenisidir (2013: 62). Söz gelimi, opera ve caz konseri, nitelikli bağımsız müzik festivallerine belirli sermayeler ile katılım lüks beğeniye işaret ederken; düğün, halk konseri gibi müzik dinleme pratiklerine katılım gerekliliğin beğenisi ile ilişkilendirilebilir.

Beğeniler sadece oluşmaz; meşrulaştırılır, gerekçelendirilir ve toplumsal dünyada ilişkiler aracılığıyla çeşitli anlamlar kazanır. Bourdieu’nün beğeni hiyerarşileri yaklaşımını üç düzeyde inceleyen Warde (2008), beğenilerin oluşum sürecindeki dinamikler, oluşan beğenilerin başkalarının yargılarına ne şekilde konu olduğu ve sonucunda beğeni davranışlarının nasıl gerçekleştiğine odaklanır:

“İlki beğenilerin oluşumuyla ilgilidir ve çağdaş farklılaşmış beğeni kalıplarıyla sonuçlanan kurum ve mekânizmaların aranmasını içerir. İkincisi, öncelikle, başkalarının zevklerine ilişkin yargıların, güce ve ayrıcalığa hizmet eden sosyal bölünmeleri nasıl yarattığına ilişkin, bu farklılıkların sosyal hiyerarşi üzerindeki sonuçlarını anlamaya adanmıştır. Bu açıdan, daha iyi analiz için Bourdieu’nün tözsel ve kavramsal argümanlarının ayrıntılı eleştirisi esastır. Daha az yayın yapan ve daha az odaklı bir şekilde yaklaşılan üçüncü bir sorunsal, beğenin gerekçelendirilmesiyle ilgilidir. Bourdieu’nün fiilen alakasız olduğu gerekçesiyle göz ardı edilmesinin bir nedeni, kültürel biçimlerin değerinin esasen keyfi olduğu ve toplumsal ve kültürel eşitsizliğin ampirik kalıpları açıklanırken göz ardı edilebileceği görüşünün reddedilmesidir. Bu, pek çok kılığa bürünür, ancak kültürel biçimlerin değeri hakkındaki iç tartışmaları bağımsız bir dinamiğe sahip olarak görenleri ve aynı zamanda söylemlerin ve temsil biçimlerinin iktidarın mikropolitikasının kalbinde yer aldığını düşünenleri de içerir” (Warde, 2008: 327).

Örnek vermek gerekirse arabesk müzik tarzını savunan bir bireyin yoğun duygusal aktarıma referans vermesi ve gerçek hayatı bu müzik türüyle anlamlandırması gibi gerekçelere başvurusu, estetik bir savunmanın ötesinde alt sınıfa aidiyetin ve yaşam tarzının kültürel olarak gerekçelendirilmesi demektir. Söz konusu üçlü yapı, beğenilerin bireysel zevkten ziyade toplumsal alandaki eşitsizlikleri meşrulaştıran mekanizmalarla ilişkili olduğunu gözler önüne serer.

Beğenilerin diğer bir özelliği tıpkı habitusun yönlendirmeleri ile yaşam tarzlarında görüldüğü gibi benzerlik ve farklılıkları yaratması ve pekiştirmesidir. Bourdieu’nün, “*birbirine yakışan ve karşılıklı olarak birbirine uygun olan eşya ve kişileri eşleştiren ve yakınlaştıran şey*” (Bourdieu, 2017: 353) şeklinde tanımladığı beğenin bu özelliği, doğrudan habitusla ilişkilidir. Diğer bir deyişle bu işlev sadece müzik türlerini beğenme ya da beğenmeme davranışından öte düşünce ve davranış kalıplarına işaret eder. Dolayısıyla beğeniler sadece nesne ya da soyut olgularla ilişkili değildir, esasında beğeniler söz konusu nesnelerin sınıflaşmış ve kültürel anlamları ile ilişkilidir.

Bu noktada, bireysel görünen tüm estetik yargıların aslında toplumsal olarak daha önceden tesis edilmiş kalıplara referans verdiğini belirtmek gerekir. Susen’in vurguladığı üzere, “*görünüşte en kişisel beğeniler ve hatta en kişisel estetik yargı formları bile önceden toplumsal olarak tesis edilmiş beğeni ve algı örüntülerine yapılan üstü örtük referansları bünyesinde barındırır*” (Susen, 2019: 215). Söz gelimi, herhangi bir bireyin arabesk müziği küçümsemesi ya da klasik sıfatıyla anılan herhangi bir müzik kategorisini dinleyen birinin yüksek kültürlü algılanması, esasında kökleri geçmişe dayanan toplumsal kalıpların pekiştirilmesi ya da yeniden üretilmesi anlamına gelir. Bu konuda Türk sanat müziği alanındaki çalışmalardan örnekler de sunulabilir. Tamburi Cemil Bey’in icralarındaki tavır ve üslup özelliklerinin önemli görülerek ve hatta idealize edilerek aktarılma çabaları bu müzik repertuarı ve icra biçimlerinin sembolik temsil değerini gözler önüne serer. Cemil Bey’in icralarına yönelik analizler ve öğretici egzersizlerin yaratılması çabasında referans alınan ekolün ve ekol rolünün önemi (Demirdirek, 2025: 1193) ile Tuncel’in (2025) “*Klasik Türk Müziği’nin üslup ve tavrını çalgı eğitimiyle birlikte eşzamanlı olarak kazandırması gerektiği (...)*” (Tuncel, 2025: 377) ifadesi bu konuda önemli bir söylem olarak değerlendirilebilir. Bu da Bourdieu’nün kültürel sermaye kavramıyla açıkladığı yüksek beğeni kategorisinin, tarihsel meşruiyet ve teknik maharetle iç içe olduğunun göstergesi şeklinde yorumlanabilir.

Kültürel alandaki pratiklerin görece güçlü simgesel anlamlara sahip oluşu, müzik gibi gündelik yaşamın her yanına sirayet eden pratiklerde daha da kuvvetli bir görünüme sahiptir. Ayas’a göre “*kültürel ayrımlar, nadir ile yaygın, seçkin ile kaba, itibarlı ve aşağılanmış arasındaki karışıklıklardan doğar ve toplumsal ayrımların altını çizmeye yarar*” (2015: 138). Buna göre müzik ait olunan yerin gösteriminde en kısa sembolik ifadelerinden birisi haline dönüşür: “*Müzik, nereye ait olduğumuzu bildirmenin en kısa sembolik ifade tarzlarından biridir*” (Ayas, 2018: 107). Örneğin bir bireyin arabesk müzik dinlediğini ifade etmekten çekinmesi, arabeskin kültürel alandaki statüsüne yönelik sembolik ayrım kalıplarından kaynaklanabilir. Öte yandan müzik pratiklerinin gündelik yaşamda işlevsel bir halde kullanımı simgesel gösterge değerini güçlendiren unsurların başında gelir. Müzik dinlemenin pasif bir davranış olmaktan ziyade bireyin aidiyet beslediği sosyal grubu tanımlayan aktif bir davranış olduğu (Stokes, 2016: 183) bilgisinden yola çıkarak bir araçta müzik dinleyen gençlerin arabesk ya da rap müzik tercihinin aslında ortak kültürel ve sosyal kimliğe işaret ettiği aşıkardır.

Sonuç olarak beğeni hiyerarşilerinin, toplumsal alanda habitusun etkisiyle farklı kültürel ürün ve pratiklere yüklenen değer ve kıymet ile bir konum belirteci görevi gördüğü ifade edilebilir. Bu aynı

zamanda farklı değerler yüklenen kültürel pratiklerin de kendi içinde hiyerarşik bir yapı görünümü sergilemesine yol açar. Dolayısıyla toplumsal olarak üretilen bu kalıp yargılarla beraber klasik Batı müziği yüksek hiyerarşik değere sahip olurken popüler müziklerin alt konumlara yerleştirilmesi eyleyenlerin³ toplumsal konumlarıyla doğrudan ilişkisine işaret eder. Diğer bir deyişle, beğeniler bireylerin toplumsal konumlarını yansıtan önemli bir araç olmanın yanı sıra toplumsal eşitsizliklerin kültürel alana yansımaları şeklinde değerlendirilebilir.

Türkiye’de Müzik Alanı

Türkiye’deki müzik türlerini anlamak için toplumsal alanın her noktasına nüfuz eden modernleşmenin izleri sürülebilir. Bilindiği üzere Osmanlı İmparatorluğu’nun son dönemlerinde dahi müzik türlerinin temsiliyet, prestij ve meşruiyet açısından dönüşüme uğraması doğrudan modernleşme fikri çerçevesinde meydana gelir. Diğer bir ifadeyle kültürel alandaki beğenilerin toplumsal alanda çeşitli göstergeler şeklinde anlam kazanması, imparatorluk yapısı içinde biçimlenmeye başlar. Osmanlı İmparatorluğu’nda müzik türlerinin görünümünü betimleyen Behar’a göre saray ve çevre ahalsinin inşa ettiği kültürel kimlik ve müzik, kentli ve seçkin zümreye ait kültürel kodlar barındırırken; halk müziği kırsalın gündelik yaşamına içkin anlamlar ile örülür. Öte yandan sarayda icra edilen müzik ile halk müziği arasındaki ilişki oldukça sınırlıdır (Behar’dan akt. Balkılıç, 2015: 51). Bu aktarıma dayanarak dahi müzik kategorisi bağlamında yaşam farklılıklarından söz edilebilecekken, sarayda yaşanan çeşitli dönüşümler, zümre müziklerinin temsiliyet bağlamında değişimini de açıkça gözler önüne serer. Alandaki kırılmalardan önemli bir tanesi olan bu olay II. Mahmut döneminde Mehterhane’nin lağvedilip yerine Batılı tarzda eğitim veren Muzika-yı Hümayun’un kurulmasıdır. Bu dönüşüm yalnızca askeri alandaki müzik eğitimindeki dönüşüm değil, aynı zamanda yönetici ve seçkin zümrenin kültürel alandaki tercihlerini biçimlendirecek ideolojik bir aygıt niteliğini ifade eder. Diğer bir deyişle bu dönüşüme dek yönetici zümrenin kültürel alandaki temsilini sağlayan saray müziği modernleşme fikrinin dinamikleri ile prestijli konumunu klasik Batı müziğine devrederken; Batı müziğinin aydın, ilerici, çağdaş bir yapıyı temsil eden biçimde anlamlandırılması, müzik alanındaki hiyerarşik yapıya yönelik fikir vericidir.

³ Bourdieu sosyolojisinde birey yerine kullanımı tercih edilen eyleyen ve fail kavramları, toplumsal yaşamı anlama konusunda birey ve yapı arasındaki dikatomiye aşma amacı taşır. Bireyin zihinsel davranışlarını biçimlendiren sınıfsal deneyimleri habitus kavramı ile açıklayan Bourdieu, davranışların bireysel bilinç ile ortaya çıkmadığını savunur ve davranışı teşkil eden dinamikleri içselleşmiş yatkınlıklarla açıklar. Dolayısıyla eyleyen kavramı tercihinin, bireyin davranışlarının temelindeki çevresel koşullara atıf niteliğinde olduğu ifade edilebilir.

Cumhuriyet'in ilanı sonrasında müzik alanını biçimlendiren fikri hareket tıpkı Osmanlı İmparatorluğu'ndaki gibi modernizmdir. Bu dönemde ulus-devletin de gerekçesi olan milliyetçilik fikrinin kültürel alandaki sonuçlarından birisi bilhassa II. Meşrutiyet'ten itibaren belirginleşmeye başlayan halk müziğinin milli kimliğin özü (Öztürkmen, 2006: 19) şeklinde anlamlandırılmasıdır. Bu durum, halk müziğinin Ziya Gökalp ve dönemin entelektüelleri tarafından ulusal kültürün simgesi olarak yeniden tanımlandığı anlamına gelir. Dolayısıyla halk müziği artık yerel müzik pratiği olmanın ötesinde anlamlar kazanmıştır: ideolojik bir sembol. Öte yandan Cumhuriyet Dönemi'nde Osmanlı İmparatorluğu'ndan devralınan fikri yönelimlerin görece radikal biçimde uygulanması söz konusudur. Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte, kültür alanı başta olmak üzere birçok ideolojik sahada olduğu gibi müzik alanı da köklü bir yeniden yapılandırma sürecine girmiştir. Cumhuriyet kadroları, Batı kültürü ile uyumlu bir toplum yaratmak adına Osmanlı'dan devralınan kültürel pratikleri yeniden değerlendirme yoluna gitmiştir (Uzunoğlu, 2013: 155-156). Bu uygulama sürecinde tıpkı Osmanlı İmparatorluğu'nda görüldüğü gibi klasik Batı müziği el üstünde tutulurken, saray müziği terkedilmiş; Avrupa'daki yaklaşımlardan esinlenerek halk müziğine yönelik olumlu tutum yaygınlaşmıştır. Bu süreçte dikkat çeken en önemli husus, müzik alanındaki dönüşümlerin estetik tercihlerden çok ideolojik ve sembolik değerlerle donatılmış olmasıdır. Cumhuriyet Dönemi ile müzik alanını biçimlendiren ideolojik ve sembolik yaklaşımlar sonucunda ortaya çıkan anlam örüntüleri günümüzde dahi etkisini sürdürürken, tarihsel süreç içindeki toplumsal dönüşümlerin de etkilerinden de söz edilebilir. Fakat çalışmanın kapsamı dışına çıkmamak gayretiyle Türkiye müzik alanının kabaca Avrupa'daki kültürel değerler hiyerarşisinden çokça etkilenecek inşa olduğunu ifade etmek yeterli olacaktır. Bu ilişki, modernizmin toplumun tüm alanlarını biçimlendirdiği gibi kültürel alanı da şekillendirmesiyle alakalıdır. Bu bağlamda belli başlı müzik kategorilerinin müzik alanındaki hiyerarşik anlamından bahsetmek gerekirse öncelikle Osmanlı İmparatorluğu'nun son döneminden itibaren gözde hale gelen klasik Batı müziğinden söz edilebilir. Tıpkı Avrupa'da olduğu gibi klasik Batı müziği Türkiye'de de her zaman yüksek kültürel sermayeye sahip toplumsal grupların beğeni nesnesidir. Özellikle erken Cumhuriyet döneminde klasik Batı müziğinin modernleşmenin simgesi haline gelmesi ve devlet politikaları ile kurumsallaşması, bu müzik türünün Avrupa'dan ithal edilen değerler sistemindeki konumunu sürdürmesine imkân tanımıştır. Öte yandan Türk halk müziği Cumhuriyet döneminden itibaren halkla temas kurma ve yeni ulusal kimliğin inşasında önemli bir araç niteliğiyle anlam kazanmış; diğer bir deyişle milliyetçilik bağlamında ideolojik işlevlerle donatılmıştır. Ulusun inşa

sürecinde ve kültürel alandaki kodların inşasında önemli bir araç olarak başvuru Türk halk müziği bu süreçte yerel bağlamından koparılmış, devlet eliyle yeniden inşa edilmiştir. Bu düşünce doğrultusunda halk müziği, yalnızca estetik değil, aynı zamanda ideolojik bir sembol haline getirilmiş ve devlet destekli kurumlar eliyle kurumsallaştırılmıştır. Ankara Devlet Konservatuarı, Halkevleri ve daha sonra Ankara Radyosu bünyesinde kurulan “Yurttan Sesler” korosu, bu kurumsallaşmanın araçları olmuştur (Alpyıldız, 2012: 86). TRT başta olmak üzere eğitim kurumlarının hemen hepsinde yer bulması, bu müzik türünün kültürel temsil gücü hakkında fikir verirken aynı zamanda müzik alanındaki konumunu da gösterir. Diğer bir deyişle, Cumhuriyet Dönemi öncesinde kırsal çağrıştıran halk müziği zaman içinde ulusun müziği halini almış; müzik alanında temsil, prestij ve meşruiyet bağlamında yüksek düzeyde konumlanmıştır. Türk sanat müziği ise modernizmin dinamikleri sebebiyle erken Cumhuriyet döneminde Osmanlı ve eskinin mirası olarak damgalanmış, dışlanmıştır. Fakat tarihsel süreçte hem toplumsal alandaki fikirler değişmiş hem de müzik yapısında çeşitli dönüşümler meydana gelmiş; bu müzik tekrar resmi kurumlar bünyesinde görünür olmuştur. Son olarak popüler müziklerden söz etmek gerekirse, daha önce de değinildiği üzere Batı’dan ithal edilen değerler sistemi içinde düşük prestijli görülen bu tür Türkiye’de benzer değerlendirmelere sebep olmuştur.

Türkiye’de müzik alanı, daha önce ifade edildiği üzere siyasal alandan etkilenecek tarihsel süreçte yapılanmasının beğeni hiyerarşilerindeki etkisine karşın günümüzde görece geçirgen, akışkan ve melez görünümünden söz etmek mümkündür. Türkiye’de gerçekleştirilen alan araştırmalarında müzik alanındaki beğeni hiyerarşilerine ilişkin veriler incelenirken hem kökeni erken Cumhuriyet dönemine uzanan değerler sisteminin etkilerine hem de bu alandaki çeşitli dönüşümlere rastlanabilir. Söz gelimi, Bakırcı (2025)’nın ifade ettiği üzere klasik Batı müziğinin hala yüksek prestijli; arabeskin düşük prestijle ilişkilendirilmesine ilişkin sonuçlara ulaşılırken bazı yerel müzik türlerinin de yüksek prestijle ilişkilendirildiği görülür (2025: 274-278). Zira, teknolojik alandaki dönüşümlerin sonucunda ulaşılabilirlik bağlamında kültürel alandaki tekelden bahsetmek artık imkânsız görünmektedir. Bu dönüşümün tek açıklayıcısı teknolojik gelişim değildir, sosyal sınıfların yapısal değişimi, kimlik inşa stratejilerindeki temel dönüşümler gibi etkenler de geçmişteki beğeni hiyerarşilerinin görünürlüğünü etkilemiştir. Fakat bu artık beğeni hiyerarşilerinden söz edilemeyeceği anlamına gelmemekte; aksine, müzik alanındaki sembolik sınırların yeniden şekillendiği ve yapılandığına işaret etmektedir.

Sonuç olarak Türkiye’deki müzik alanındaki yapının en önemli etkileyicilerinden birinin siyasi alan olduğu ifade edilebilir. Müzik kategorilerinin toplumsal alandaki sembolik, ideolojik anlamları; temsil kabiliyetleri ve meşruiyet düzeylerini etkileyen söz konusu etkenler, Bourdieu’nün beğeni hiyerarşileri kuramının temel iddiasını karşılar niteliktedir: beğeniler bireysel yargılar değildir ve toplumsal olarak tesis edilmiş anlamları bünyesinde barındırmaktadır. Bu demektir ki, Türkiye’deki müzik alanında dahi her türlü beğeni yargısı, esasında sosyal konum, ideolojik alt yapı, kimlik inşası, kültürel temsil gibi toplumsal dinamiklere sıkı sıkıya bağlıdır.

YÖNTEM

Model

Türk halk müziği dinleyicilerinin hem kendi ilişkilendikleri müzik türüne hem de Türkiye’deki diğer müzik türlerine karşı prestij değerlendirmelerine ilişkin verilerin kullanılması ile beğeni hiyerarşileri hakkında bilgiye ulaşma çabasıyla gerçekleştirilen bu çalışma, sosyal bir olgu olan müzik beğenileri hakkında derinlemesine bilgiye ulaşmayı hedeflemiştir. Diğer bir ifadeyle bu çalışmada Türk halk müziği dinleyicilerinin hem Türk halk müziğine hem de diğer müzik türlerine ilişkin prestij değerlendirmelerinin incelenmesi ve beğeni hiyerarşileri kuramı bağlamında kültürel alandaki anlam üretiminin çözümlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada belirli bir müzik türü ile eşleşen bireylerin müzik kategorilerine atfettikleri değer ve anlam sosyal konum, kültürel kimlik ve yaşam tarzları gibi dinamiklerle değerlendirildiği için, yorumlayıcı paradigmanın benimsendiği nitel bir yaklaşım tercih edilmiştir. Diğer bir ifadeyle çalışmanın söz konusu niteliği, nitel metodolojinin sosyal dünyayı anlamak misyonu ile örtüşür. Dolayısıyla çalışmanın yöntemi nitel yöntem olarak belirlenmiştir. Çalışmada nitel yöntemin sınırları dahilinde amaçlı örnekleme yöntemine başvurularak müzik türlerini temsil edebilecek çalışma gruplarına ulaşılmış; çalışma grubundan açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşan anket formu ile veriler toplanmış; elde edilen veriler nicel hale getirilerek SPSS programında gruplanmış ve betimsel analiz yöntemi ile yorumlanmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma verilerinin toplanacağı grup, müzik beğenisini doğrudan yansıtabileceği düşünülen konser dinleyicilerinden toplanmıştır. Bu doğrultuda çalışma verileri, farklı kültürel ve toplumsal tabakalara ev sahipliği yapan Ankara’daki üç farklı Türk halk müziği konserine katılan dinleyicilerden toplanmıştır. Ankara’da Türk halk müziği beğenisine sahip bireylere ulaşabilmek

üzere amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır: “*Belirli bir olgu için farklı grupları seçmeyi amaçlayan karışık bir yaklaşımdır. Fakat bunların her biri alt gruplar kıyaslanabilsin diye oldukça homojendir*” (Ritchie, Lewis ve Elam’dan akt. Yıldız, 2017: 438). Bu yöntemin tercih edilme amacı, araştırmanın ihtiyaç duyduğu veriye doğrudan ulaşılacak bilgiye sahip bireylere ulaşabilmektir. Çalışmada veri toplanan 109 kişi, Türk halk müziği konserine katılım sağlayacak düzeyde müzikle kurdukları sembolik ilişki bakımından değerlendirilmiştir. Veri toplanan kişilere T.C. Kültür Bakanlığı Ankara Türk Halk Müziği Korosu ve Türk halk müziği sanatçıları Erkan Oğur-İsmail Hakkı Demircioğlu’nun konserleri aracılığıyla ulaşılmıştır. Çalışma grubunu teşkil eden katılımcıların büyük bölümü 25 yaş üstü, eğitilmiş ve şehirli profili yansıtan yetişkin bireylerden oluşmakta ve bu durum beğeni hiyerarşileri kuramında önem teşkil eden sermaye hacmi ve müzik beğenisi arasındaki ilişkiyi yansıtır düzeydedir.

Konser İsmi	Tarih	Yer
Erkan Oğur-İsmail H. Demircioğlu	29.09.2023	MEB Şura Salonu
Memleket Havaları	13.10.2023	CSO Tarihi Salon
Türkülerle Sezona Selam	05.10.2023	CSO Tarihi Salon

Tablo 1. Veri Toplanan Etkinlikler Listesi.

Verilerin Toplanması

Çalışmada veri toplanan grubun sayısal çoğunluğu, veri toplama araçlarından anket yöntemine başvuruyu gerekli kılmıştır. Çalışmanın amacı ve konusu çerçevesinde nitel yönteme başvuru, nitel yöntem kapsamında sıklıkla başvurulmuş derinlemesine veri toplama araçlarını gerektirse de, bu araçların en önemli özelliği görece az sayıdaki katılımcıdan detaylı ve derinlemesine veri toplamaktır. Dolayısıyla bu çalışmanın görece geniş bir çalışma grubuna ihtiyaç duyması nedeniyle nitel yöntemde de başvurulmuş anket aracını işlevsel hale getirmiştir. Dolayısıyla çalışmada veriler, nitel veri toplama teknikleri ile yapılandırılan anket formları ile elde edilmiştir. Büyüköztürk’ün (2005) aktardığı üzere anket, bireylerin yaşam tarzları, koşulları, davranışları, inanç ve tutumları gibi toplumsal alandaki fiziksel ve zihinsel davranışlarını betimlemeye yönelik hazırlanan bir araştırma aracıdır. Anket aracılığıyla veri toplanması diğer veri toplama tekniklerine göre görece geniş insan gruplarından kısa sürede veri ve düşük maliyetle veri toplanmasına olanak sağlar (Wolf’dan akt. Büyüköztürk, 2005: 133). Kullanılan anket, yapılandırılmış şekilde tasarlanmış, katılımcıların hem kendi müzik beğenilerini hem de diğer müzik türlerine yönelik prestij yargılarını ortaya koyacak şekilde organize edilmiştir. Anket formunun tasarlanma sürecinde öncelikle

çalışmanın kuramsal arka planı ve ihtiyaç duyduğu veri kapsamı göz önünde bulundurularak soru havuzu oluşturulmuş; oluşturulan soru havuzundan seçilen sorular uzman görüşü ile netleştirilmiş; pilot çalışma sonrasında son halini almıştır. Hazırlanan anket formu ile çalışma grubundan veri toplanması Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Etik Komisyonu’nun 21.03.2023 tarihli ve E.172536 sayılı yazısı onaylanmış ve alanda uygulanmıştır. Ayrıca her anket uygulamasında katılımcılara rıza metinleri sunularak katılımcıların rızası alınmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Çalışmada toplanan veriler SPSS programına kodlanarak aktarılmış, betimsel analiz yöntemlerinden frekans analizi ile çözümlemeye hazır hale getirilmiştir. Bu aşamadan sonra veriler histogram tablolarına dönüştürülerek görselleştirilmiştir. Söz konusu veriler çalışmanın kavramsal arka planını teşkil eden beğeni hiyerarşileri kuramına göre çözümlenmek ve yorumlanmak üzere betimsel analiz yöntemi ile ele alınmıştır. Yıldırım ve Şimşek’e (2000) göre,

“(…) Betimsel analiz önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Betimsel analizde kendileriyle görüşülen veya gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak için, doğrudan ifadelerle yer verilebilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla veriler, önce mantıki ve anlaşılır biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve de birtakım sonuçlara ulaşılır” (Yıldırım ve Şimşek’ten akt. Kardoğan ve Kardaş, 2023: 46).

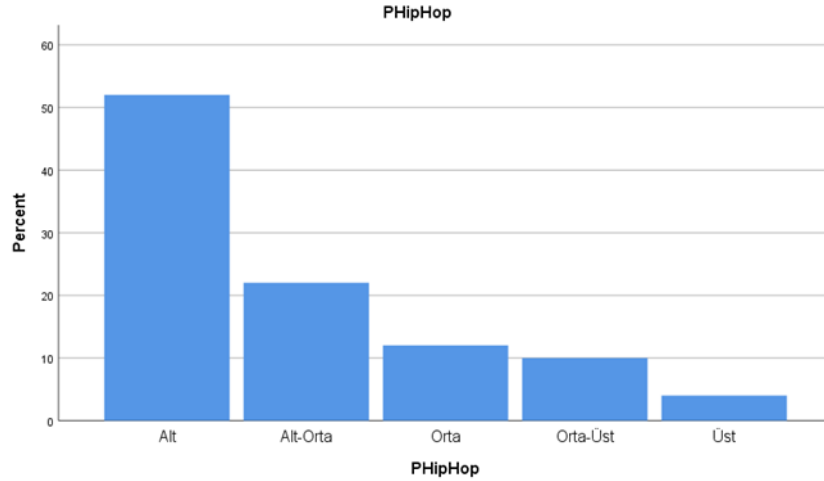
Sınırlılıklar

Çalışma verileri yalnızca Türk halk müziği dinleyicileri ile sınırlıdır. Dolayısıyla farklı beğeni kamularının prestij yargılarını içermemektedir. Çalışma verilerin toplandığı yer olan Ankara ile sınırlıdır. Dolayısıyla çalışma sonuçlarının Türkiye’ye genellemesini kısıtlamaktadır.

BULGULAR

Çalışmanın bulgular bölümünde histogramlar aracılığıyla sunulan veriler, Türk halk müziği konserlerine katılım sağlayan çalışma grubunun herhangi bir yönlendirilmeye maruz bırakılmadan diğer müzik türlerine yönelik prestij değerlendirmelerini içermektedir. Söz konusu müzik türlerine ilişkin prestij değerlendirmelerinin sunumunda mekanik histogram açıklamalarından ziyade Bourdieu’nün kuramsal çerçevesi ve Türkiye müzik alanının tarihsel dinamikleri bağlamında ilişkiyel yorumlara yer verilmeye çalışılmıştır. Verilerin yorumlanmasında kuramsal çerçeve bölümünde sunulan beğeni hiyerarşileri tezi ve Türk halk müziğinin kurumsallaşma sürecindeki fikri temellere ilişkin bilgilerden yararlanılmıştır. Ayrıca verilerin yorumlanmasında saha çalışmasındaki deneyim ve notlardan da faydalanılmıştır.

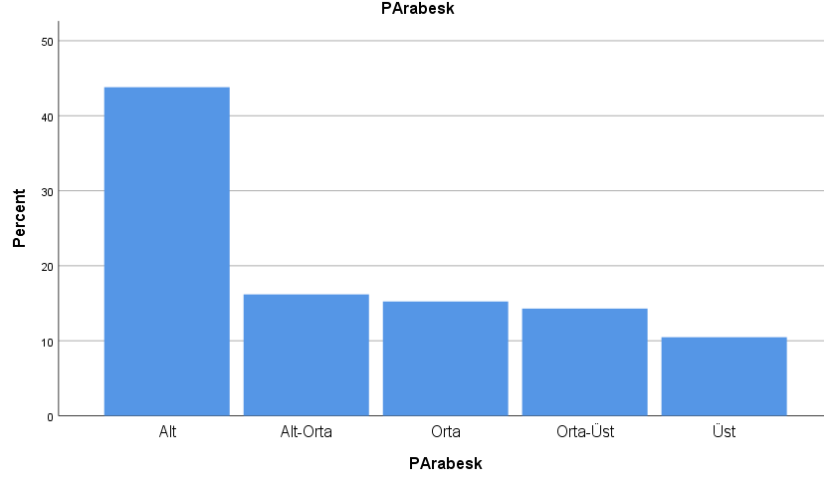
Türk halk müziği dinleyicilerinin müzik kategorilerine yönelik prestij değerlendirmeleri incelendiği zaman, hip-hop müzik kategorisine yönelik değerlendirmelerin belirgin şekilde düşük prestij düzeyi ile konumlandırıldığı görülür. Şekil 1 ile sunulan histograma göre çalışma grubunun yarısından fazlası tarafından hip-hop kategorisi alt prestij kategorisinde değerlendirilir. Prestij düzeyi yükseldikçe bu kategoriye yönelik olumlu değerlendirmelerin azalması dikkat çeker.

Şekil 1. Hip-hop Kategorisinin Prestij Açısından Değerlendirilmesi.

Kavramsal çerçeve bölümünde de sunulduğu üzere herhangi bir müzik türünün düşük prestij ile ilişkilendirilmesi, müzik türünü temsil eden toplumsal grubun yaşam tarzına yönelik ötekileştirmenin müzik alanına yansımaları şeklinde okunmalıdır. Dolayısıyla bu dağılıma göre hip-hop kategorisinin çalışma grubu tarafından düşük kültürel sermaye ve meşruiyetle ilişkilendirildiği ifade edilebilir. Ayrıca bu bulgu, kuramsal çerçeveyi teşkil eden beğeni hiyerarşisine göre gerekliliğin beğenisi şeklinde de değerlendirilebilir. Çalışma grubu verilerine göre hip-hop kategorisinin, yüksek kültürel sermaye gerektiren bir tür olmaktan ziyade marjinal ve ticari bir tür olarak algılandığı ifade edilebilir.

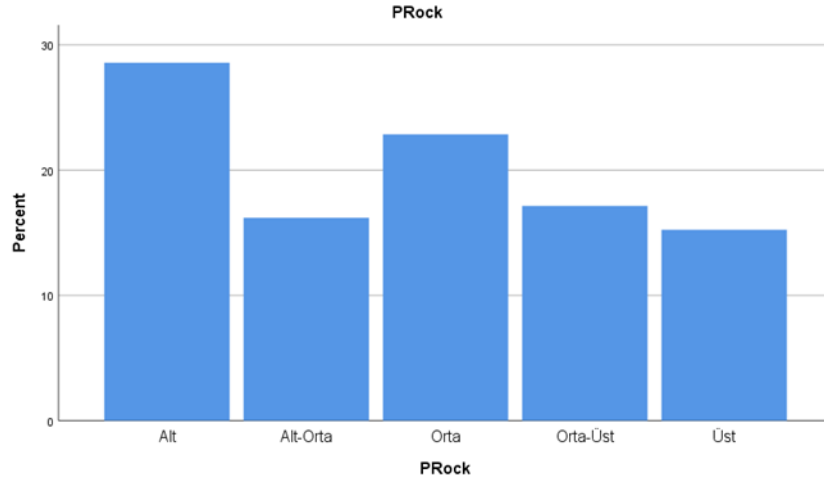
Çalışma bulgularına göre arabesk kategorisine yönelik prestij değerlendirmelerinin alt düzeylerde yoğunlaştığı görülmektedir. Histograma göre çalışma grubunun yarısının arabesk müziği alt düzeyde; alt-orta, orta ve orta-üst düzeylerinin benzer oranlarda fakat düşük yoğunlukta; üst prestij düzeyinin ise en düşük oranda temsil edildiği ifade edilebilir.

Şekil 2. Arabesk Kategorisinin Prestij Açısından Değerlendirilmesi.

Bu dağılım, çalışma grubu tarafından arabesk kategorisinin düşük kültürel sermaye ile ilişkilendirildiğini ve beğeni hiyerarşileri bağlamında aşağı konumlandırıldığını ortaya koyar. Başka bir ifadeyle arabesk kategorisinin düşük prestijle ilişkilendirilmesi, bu müzik türünü dinleyen kitlenin alt sınıfla özdeşleştirildiği sembolik bir ayrıma işaret eder. Arabesk müziğin Türkiye’de yıllarca kültürel elit tarafından dışlanmış ve eleştirilmiş; düşük eğitim ve sosyo-ekonomik düzeyle ilişkilendirilmiştir. Dolayısıyla histogramda sunulan veriler, kültürel meşruiyet bağlamında estetikten ziyade sosyo-kültürel bir konum göstergesi şeklinde değerlendirilmektedir. Öte yandan orta ve üst prestij düzeylerinin görünürlüğü arabesk kategorisine karşı toplumsal algının homojen olmadığını, bu kategorinin görece meşru bir tür olarak değerlendirildiği anlamına da gelir. Fakat alt prestij düzeylerinin yoğunluğu, arabesk kategorisinin hala beğeni hiyerarşileri bağlamında alt konumuna işaret eder.

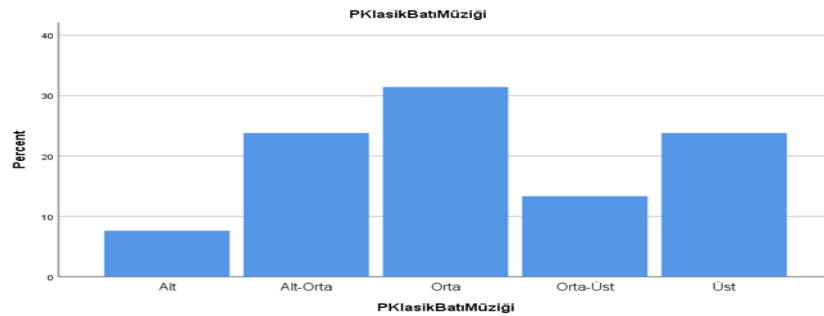
Histogramda yer alan verilere göre rock kategorisi, Türk halk müziği dinleyicileri tarafından görece dengeli dağılımlı fakat homojen olmayan şekilde değerlendirilmiştir. Rock müzik kültürel alanda farklı toplumsal anlamlara ve meşruiyet düzeylerine sahip bir müzik kategorisi görünümü yansıtır. Diğer bir ifadeyle ne klasik Batı müziği gibi yüksek kültürü simgelemekte ne de arabesk ya da hip-hop gibi alt sınıfla ilişkilendirilmektedir. Bu müzik kategorisinin Türkiye’de genç kentlilerin kültürel ifadesi ve protest duruş ile ilişkilendirilirken aynı zamanda yerli rock gruplarının Anadolu’dan derledikleri halk müziği unsurlarını anımsatması gibi gerekçelerle karma bir prestij algısı görünümü sergilediği ifade edilebilir.

Şekil 3. Rock Kategorisinin Prestij Açısından Değerlendirilmesi.

Dolayısıyla rock müzik kategorisinin çalışma grubu tarafından farklı sembolik anlamlarla konumlandırıldığı düşünülebilir. Başka bir deyişle bazı katılımcılar için yabancı, anlamsız görülürken; isyan, direniş, özgürlük temalarını içerdiği düşüncesi ya da halk müziği unsurları bağlamında alternatif kültürel zevk anlamlarından söz edilebilir. Dolayısıyla rock kategorisinin homojen bir müzik beğenisi etrafında oluşan beğeni kamusu tarafından dahi farklı anlamlarla anıldığı; kültürel olarak tanındığı fakat belirli bir prestij düzeyinde temsil gücünü yansıtmadığı görülmektedir. Diğer bir deyişle beğeni hiyerarşileri bağlamında karma bir sembolik konuma sahip olduğu; sınıfsal konumla doğrudan bağlantı kurmak için müzik kategorisinden daha derin kültürel formlara yönelmek gerektiği ifade edilebilir.

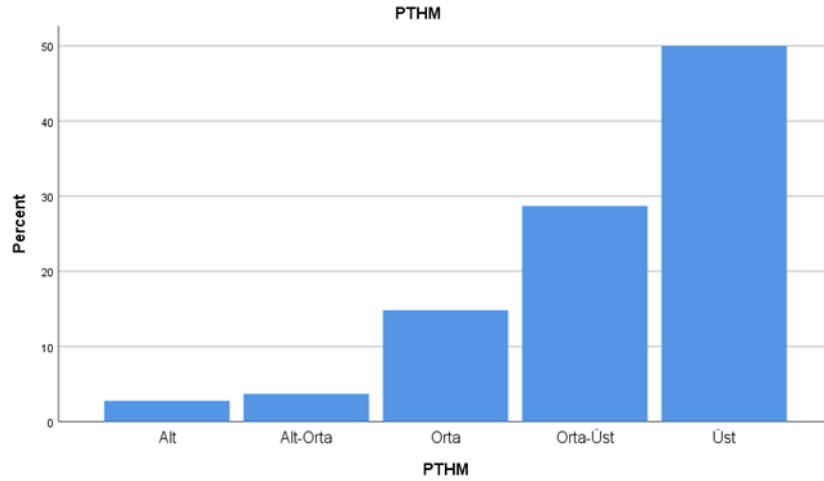
Klasik Batı müziğine ilişkin prestij değerlendirmelerini içeren histogram incelendiğinde, çalışma grubunun büyük çoğunluğunun bu kategoriyi orta ve üstü prestij dereceleriyle ilişkilendirdikleri görülür. Bu durum, Pierre Bourdieu'nün tezi ile yakından ilişkilidir. Zira Bourdieu, klasik Batı müziğinin tarihsel süreçte yüksek kültürle beraber anıldığının altını çizer ve klasik Batı müziği beğenisinin seçkin beğenin sembolü olduğunu vurgular.

Şekil 4. Klasik Batı Müziği Kategorisinin Prestij Açısından Değerlendirilmesi.

Kültürel alandaki değerler hiyerarşinin Batı'dan ithal edildiği Türkiye'de de, klasik Batı müziğinin prestij açısından yüksek derecelere ilişkilendirilmesi anlamlı hale gelir. Buna karşın çalışma grubu tarafından alt-orta prestij düzeyinin de belirgin şekilde işaretlenmiş olması bu müzik kategorisinin çalışma grubu tarafından uzak-yabancı şekilde anlamlandırılmasından kaynaklı olduğu düşünülebilir.

Türk halk müziğine yönelik prestij değerlendirmelerinin bulunduğu histogram incelendiği zaman çalışma grubunun yoğunlukla yüksek prestij düzeyleri ile değerlendirmede bulunduğu görülür. Bu durum, Türk halk müziğinin çalışma grubu tarafından kültürel alanda yüksek meşruiyete sahip, prestijli ve saygın bir tür olarak değerlendirildiğini gösterir. Bourdieu'ya göre kültürel ürünlerin sembolik ayrım değeri yüksek temsiller olduğu hesaba katılırsa, Türk halk müziğine yönelik yüksek prestij yargılarının ulusal kimlik ve meşruiyete dayalı bir temsil olduğu ifade edilebilir. Histogramdaki dağılımlar aynı zamanda makalede değinilen tarihsel arka planla da uyuşur. Cumhuriyetin ilanı sonrasında özellikle Ziya Gökalp'in görüşlerine koşut biçimde ulusal kültürün özü olarak tanımlanan Türk halk müziği kategorisinin, sistematik şekilde kurumsallaşmasının getirdiği sembolik etkiyi gözler önüne serer.

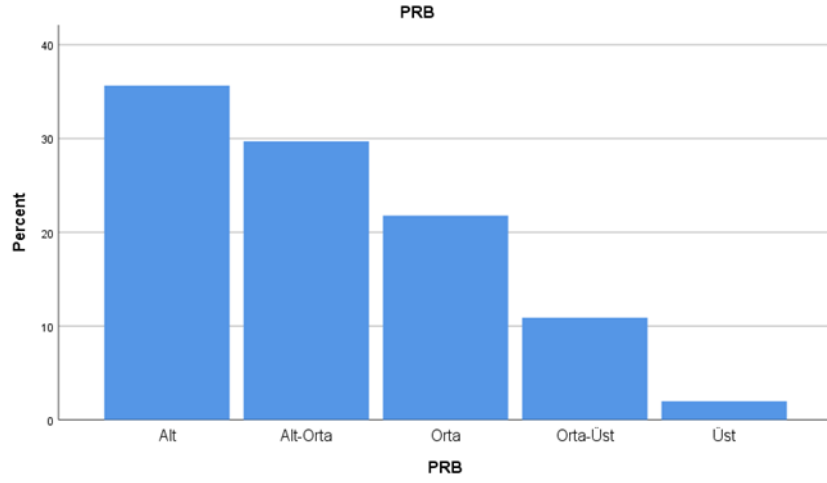

Şekil 5. Türk Halk Müziği Kategorisinin Prestij Açısından Değerlendirilmesi.

Türk halk müziğinin yüksek prestij değerlendirmelerle temsil edilmesi, bu müzik kategorisinin yalnızca kırsal kesimlerle değil, kentli ve yüksek kültürel sermaye sahip gruplarca da saygın bir konumda görüldüğünün ispatıdır.

Histogramda sunulan verilere göre R&B kategorisi yoğunlukla alt ve alt-orta prestij düzeyleriyle ilişkilendirilmiştir. Bu dağılım Türk halk müziği dinleyicilerine tarafından R&B kategorisinin düşük prestij düzeyiyle algılandığını ortaya koyar. Dolayısıyla R&B kategorisinin yerli olmaması

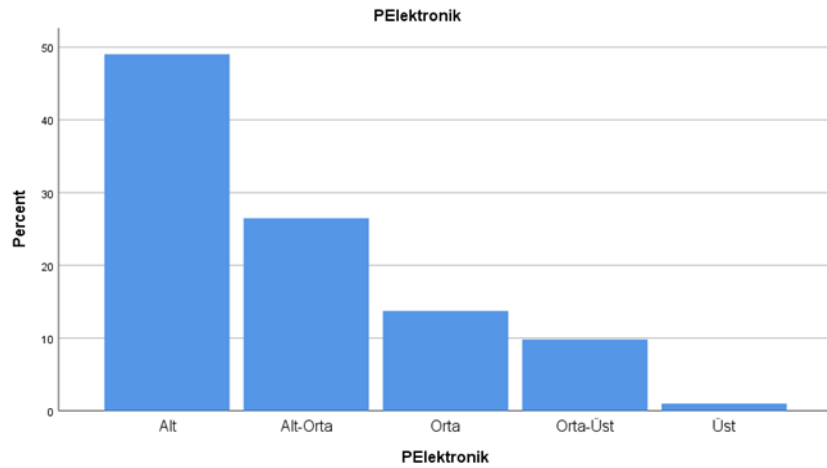
ve yerel kültürel unsurlarla doğrudan bir bağ kurmaması sebebiyle sembolik meşruiyeti düşük bir tür olarak algılandığı ifade edilebilir.

Şekil 6. R&B Kategorisinin Prestij Açısından Değerlendirilmesi.

R&B kategorisinin düşük prestij derecesi ile konumlandırılması diğer yandan sosyal imajla ilişkili olabilir. Söz konusu müzik kategorisinin küresel alanda sıklıkla bireysellik, sokak kültürü ve erotizm gibi temalarla anılması ve bu temaların Türkiye’de geleneksel değerlerle çatışması düşük prestij algısına gerekçe gösterilebilir. Dolayısıyla bu müzik kategorisinin Türk halk müziği beğeni kamusuna göre hiyerarşik olarak altta konumlandığı ifade edilebilir.

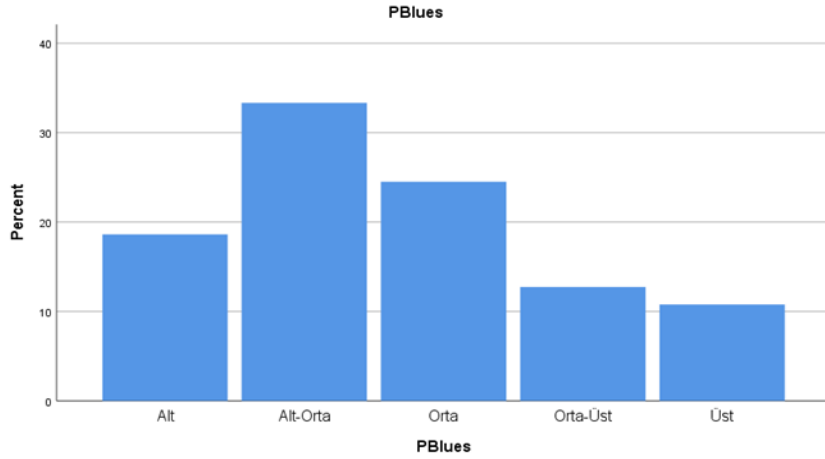
Elektronik müzik kategorisine yönelik prestij değerlendirmelerini içeren histogram incelendiğinde Türk halk müziği dinleyicilerinin bu türü yoğunlukla alt ve alt-orta prestij düzeyiyle ilişkilendirdikleri görülür. Bu durum elektronik müziğin, Türk halk müziği dinleyicileri tarafından düşük prestijli ve kültürel alanda marjinalleşmiş bir tür olarak tanımlandığının göstergesidir.

Şekil 7. Elektronik Müzik Kategorisinin Prestij Açısından Değerlendirilmesi.

Elektronik müzik kategorisinin Türk halk müziği tarafından yoğunlukla olumsuz anlamda popüler kültürün tüketimi bağlamında yorumlanmasına ve yüksek kültürün bir parçası olarak görülmediğine işaret eder.

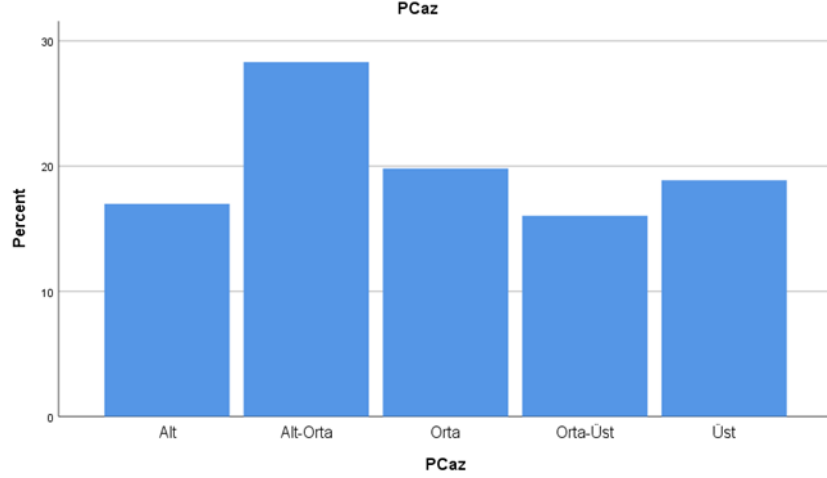
Histogram incelendiği zaman blues kategorisinin orta ve alt prestij düzeyi çevresinde değerlendirildiği görülür. Bu tablo bluesin Türkiye bağlamında ara konumdaki bir kültürel prestij alanına konumlandırıldığını göstermektedir. Diğer bir deyişle blues ne tamamen düşük prestijli bir türdür ne de yüksek kültürel sermayeyle ilişkilendirilir.

Şekil 8. Blues Kategorisinin Prestij Açısından Değerlendirilmesi.

Blues kategorisi tarihsel süreçte ABD’de siyahilerin toplumsal mücadele kültürünün ve dışavurumunun bir ifadesiyken Türkiye’de söz konusu tarihsel anlamdan uzak kalmış; bir tür müziksel merak olarak karşılık bulmuştur. Ayrıca bu müzik kategorisi Türkiye dışında sanatsal ifade zenginliği ve anlamlarla anılsa da Türk halk müziği dinleyicileri tarafından beğeni hiyerarşilerinde orta düzeyde konumlandırılmıştır.

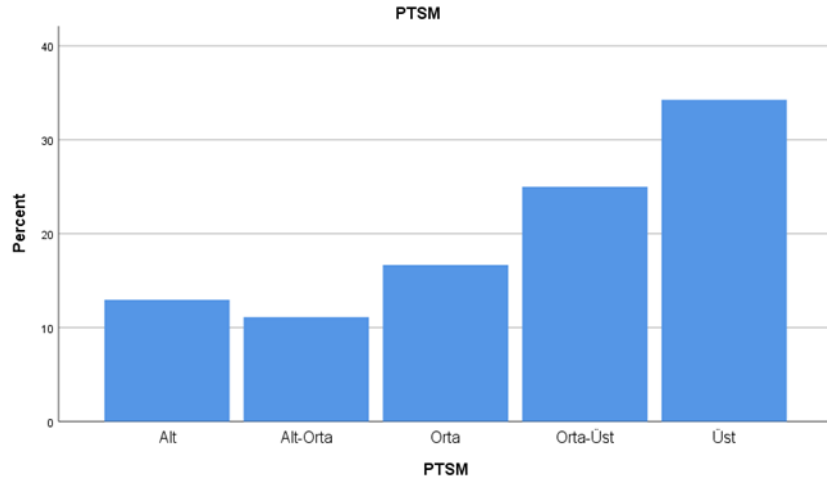
Caz kategorisine ilişkin prestij değerlendirmelerinin sunulduğu histogram incelendiği zaman çalışma grubunun dağılık yargıları dikkat çeker. Bu dağılım caz müziğin Türkiye’de yerel müzik unsurlarından uzak olmasına rağmen alınılan bir tür olduğunu gösterir. Her ne kadar küresel dünyada bu müzik kategorisi yüksek kültürel sermaye ile ilişkilendirilse de Türkiye bağlamında bu prestijin görece sınırlı ve dağılık biçimde seyrettiği ifade edilebilir.

Şekil 9. Caz Kategorisinin Prestij Açısından Değerlendirilmesi.

Caz kategorisinin alt-orta, orta ve üst prestij düzeyleri arasında değerlendirilmesi, söz konusu türün alternatif bir beğeni biçimi olduğunu gösterir. Özellikle modern şehirli bireyler ve kültürel alandaki melezleşmenin etkisiyle şekillenen bu dağılımın temel sebeplerinden biri cazın yerel ve ulusal müzikal ürünlerle mesafesi olabilir.

Türk sanat müziği kategorisine yönelik prestij değerlendirmelerinin sunulduğu histograma göre Türk sanat müziğinin beğeni hiyerarşilerinde yüksek prestijli bir müzik kategorisi olarak konumlandırıldığı ifade edilebilir.

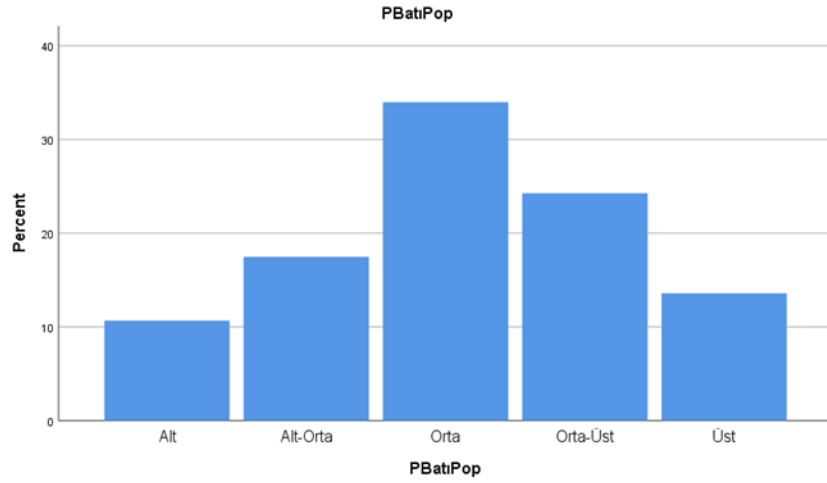

Şekil 10. Türk Sanat Müziği Kategorisinin Prestij Açısından Değerlendirilmesi.

Bu durum kavramsal çerçevede değinilen tarihsel arka planı yansıtır niteliktedir. Erken Cumhuriyet döneminde modernizmin etkisiyle Osmanlı geçmişini temsil eden bir kategori olarak ötekileştirilen Türk sanat müziği, zamanla kültürel alanda yeniden kabul görmüş, meşruiyeti yükselmiştir.

Dolayısıyla geleneksel değerlere yönelik olumlu tutumun Türk sanat müziğini kültürel alanda meşru ve prestijli bir tür olarak değerlendirmeleri nostaljik bir aidiyete, kültürel kimlik bağlamında bir duruşa ve geleneksele verilen kıymetle ilişkilidir.

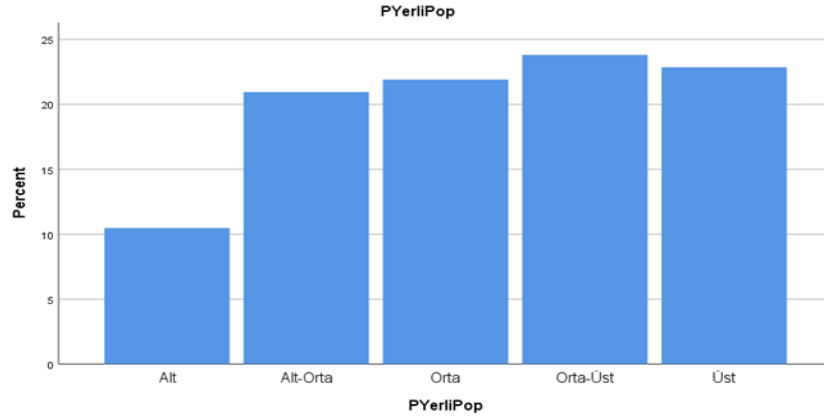
Batı popüler müzik kategorisine yönelik prestij değerlendirmelerinin sunulduğu histograma göre yoğunluklu olarak orta prestij düzeyi ve çevresinin puanlandığı görülür. Bu Batı popüler müziklerin beğeni hiyerarşilerinde ortalama prestijli bir müzik kategorisi olarak anlamlandırıldığının göstergesidir.

Şekil 11. Batı Popüler Müziklerin Prestij Açısından Değerlendirilmesi.

Popüler müziklerin yayın tüketimi ve olumsuz olarak ticari bir meta şeklinde değerlendirilmesi eğilimine karşın çeşitli sosyal grupların anlam dünyasına içkin olumlu anlamlarının söz konusu verilerde izlerine yoğun olarak rastlanamamaktadır. Fakat Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinden itibaren Batı toplumlarının yaşam tarzı ve kültürel öğelerinin olumlu bir şekilde değerlendirilmesi, her ne kadar ulusal değerlere uzak konumlansa da Batı popüler müzik kategorisinin düşük prestijli değerlendirmesini engellemiş, kültürel alanda orta düzeyde konumlandırılmasına yol açmıştır.

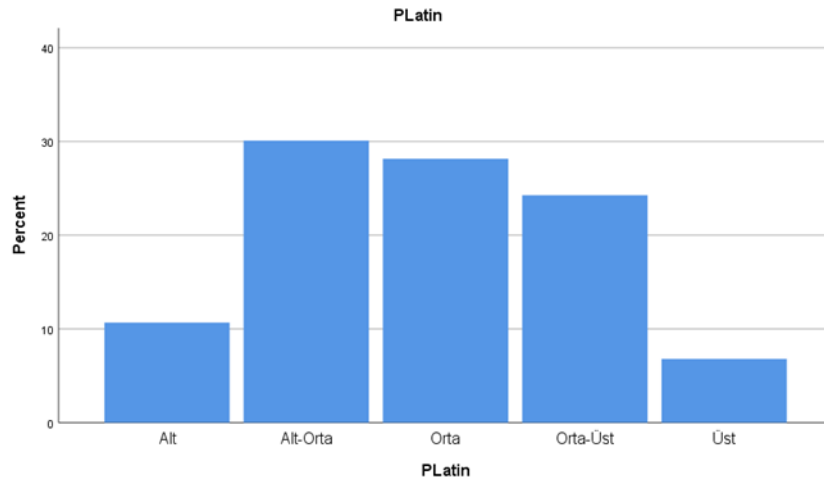
Öte yandan yerli popüler müzik kategorisine yönelik değerlendirmeler incelendiğinde orta ve üstü prestij derecelendirme oranlarının yoğunluğu dikkat çeker. Bu dağılımın sonucunda yerli popüler müzikler kategorisinin kültürel olarak yakınlık hissettikleri müzik kategorilerini yüksek prestijli değerlendirme eğiliminde olan Türk halk müziği dinleyicileri tarafından prestijli görüldüğü ifade edilebilir.

Şekil 12. Yerli Popüler Müziklerin Prestij Açısından Değerlendirilmesi.

Popüler müzikler kategorisinde dikkat çeken en önemli hususun dil ve ezgi yapısından Avrupa'daki yapıyı yansıtan Batı popüler kategorisinin prestij açısından ortalama düzeyde değerlendirilmesine karşın Türkçe olan, Türk müziğinde kullanılan çalgı ve ezgi yapılarını barındıran yerli popüler müzik kategorisinin görece yüksek prestijli değerlendirilmesidir. Bu durum Türk halk müziği dinleyicilerinin Türk halk müziği, Türk sanat müziği türlerinde de yargılarını biçimlendiren dinamiklerin anlaşılmasında çok önemli göstergelerden birisi olarak yorumlanabilir.

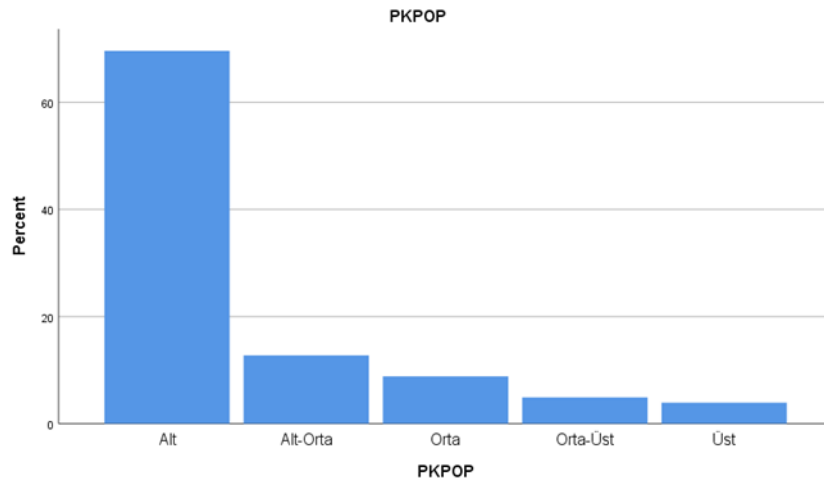
Latin müzik kategorisine yönelik prestij değerlendirmelerinin sunulduğu histograma göre ortalama düzeyde yargıların yoğunluğu dikkat çeker. Bu doğrultuda latin kategorisinin Türk halk müziği dinleyicileri tarafından yüksek prestijli bir kültürel ürün olarak algılanmazken tam anlamıyla dışlanan bir nitelikte değerlendirilmediği de ifade edilebilir.

Şekil 13. Latin Kategorisinin Prestij Açısından Değerlendirilmesi.

Latin müzik kategorisinin Türkiye’deki yerel kültürel ürünlerle doğrudan bir bağlantısının bulunmaması prestij değerlendirmeleri açısından ortalama düzey ile ilişkilendirilmesine sebep olmuş; çalışma grubunun yargılarının ortalama prestij derecesinde yoğunlaşmasına yol açmıştır. Türk halk müziği dinleyicilerinin bu türe karşın prestij değerlendirmeleri latin kategorisinin ne tamamen benimsenen ne de tamamen dışlanan bir olarak konumlanmasına zemin hazırlamıştır.

K-Pop kategorisinin prestij değerlendirmeleri incelendiği zaman alt derecenin yoğunluğu dikkat çekicidir. Çalışma grubunun ağırlıklı olarak 25 yaş üstü yetişkinlerden oluşması ve müzik alanındaki etkinliklerinin genellikle ulusal kültürel kimlik ekseninde şekillenmesi, söz konusu kategorinin düşük hiyerarşik konumla ilişkileneşine gerekçe gösterilebilir.

Şekil 14. K-Pop Kategorisinin Prestij Açısından Değerlendirilmesi.

K-Pop kategorisinin yerli kültürel unsurlarla herhangi bir bağlantısı olmadığı için müzik alanındaki beğeni tutumlarını yerli kültürel kodlarla belirleyen Türk halk müziği dinleyicileri için düşük prestijli değerlendirmelerle sonuçlanmıştır.

SONUÇLAR

Çalışma sonucunda Türk halk müziği beğeni kamusunun müzik kategorilerine yönelik prestij değerlendirmelerinde estetik özelliklerden ziyade kültürel temsil ve sembolik değerlerin belirleyici olduğuna ulaşılmıştır. Diğer bir deyişle bir müzik kategorisinin yüksek ya da düşük prestijli yargısını biçimlendiren şey, bireylerin söz konusu müzik kategorisi ile zihinlerinde canlandırdıkları sosyal anlamlardır. Çalışmanın kuramsal arka planıyla uyumlu olan bu sonuç, Türk halk müziği dinleyicilerinin içine doğdukları kültürel çevrenin özelliklerini benimseme ve dolayısıyla müzik beğenilerinin de çevresel koşullarla inşa edildiğini gösterir. Bu bağlamda çalışma grubunun Türk

halk müziğini prestij açısından en üst konuma yerleştirmeleri, bu müzik türüne yönelik beğenilerden ibaret değil, aynı zamanda yerli ve otantik olan kültürel ürünlere karşın bağlılığın bir göstergesidir. Söz konusu yönelim, çalışma grubunun diğer müzik kategorilerinin prestij yargılarını da etkiler. Diğer bir deyişle Türk halk müziği dinleyicileri müzik alanındaki kategorilerin prestij değerlendirmelerinde milliyetçilik doğrultusunda kültürel aidiyetin göstergesi olarak Türk kültürü ile ilişki bağlamı göz önünde bulundurulur. Prestij değerlendirmelerinde belirleyici olan diğer bir ilişki ise müzik kategorilerinin Batı ile bağlantısıdır. Modernleşmenin etkisi ile Batı toplumlarının kültürel alandaki değerler sistemine öykünülmesi ve olumlu tutumlar, Türk halk müziği beğeni kamusunun prestij değerlendirmelerinde de görülür. Öte yandan, kültürel elit tarafından popüler türlerin olumsuzlanması ve bu tutumun toplum tarafından kalıplaşmış bir söyleme dönüştürülmesi, Türk halk müziği beğeni kamusunun prestij değerlendirmelerine etki eder. Söz gelimi, ezgi yapısı ve inşa edildiği kültürel yapı bakımından yerli özelliklere sahip olan arabesk kategorisi düşük prestij derecesi ile ilişkilendirilmiştir. Toparlamak gerekirse Türk halk müziği dinleyicilerinin müzik kategorilerine yönelik prestij değerlendirmelerinde kabaca üç yönelimin etkili olduğu ifade edilebilir. Bunlardan ilki yerlilik ve Türk kültürü ile kurulan ilişkidir. İkinci olarak Batı toplumlarının kültürel ürünlerine karşı olumlu tutum ve son olarak Türkiye bağlamında popüler müzik kategorilerine karşı olumsuz yargılar. Sonuç olarak, Bourdieu'nün beğeni hiyerarşileri yaklaşımına uygun biçimde Türk halk müziği dinleyicilerinin müzik türlerine yükledikleri prestij sadece estetik tercihlerle değil, kültürel, ideolojik ve kimlik bağlamında kodlarla örülüdür. Dolayısıyla çalışma grubunun müzik alanındaki beğenileri ve prestij değerlendirmeleri bir anlamda kültürel kimliklerin yeniden üretilmesi ve kültürel alana başvurarak sınırların belirlenmesi anlamına gelir.

KAYNAKLAR

- Alpyıldız, E. (2012). Yerelden Ulusala Taşınan Müzik Belleği ve Yurttan Sesler. *Milli Folklor Dergisi*, (96), 84-93.
- Ayas, G. (2015). *Müzik Sosyolojisi: Sorunlar, Yaklaşımlar, Tartışmalar*. İstanbul: Doğu Kitabevi.
- Ayas, G. (2018). *Müziği Boğan Gürültü: İdeolojinin Kıskaçındaki "Musiki"*. İstanbul: İthaki Yayınları.
- Bakırcı, M. T. (2025). *Beğeni Hiyerarşileri Bağlamında Türk Halk Müziğinin Toplumsal Konumu*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

- Bourdieu, P. (2016). *Sosyoloji Meseleleri*. (çev. F. Öztürk, B. Uçar, M. Gültekin, A. Sümer). Ankara: Heretik Yayınları.
- Bourdieu, P. (2017). *Ayrım: Beğeni Yargısının Toplumsal Eleştirisi*. (çev. D. Fırat, G. Berkkurt). Ankara: Heretik Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). Anket Geliştirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 133-51.
- Demirdirek, S. B. (2025). Tanburi Cemil Bey'in İcra Tahlili ve Keman Eğitim Alıştırmalarının Oluşturulması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 14(2), 1190–1210.
- Joas, H. ve Knöbl, W. (2019). “Yapısalcılık ve Pratiğin Kuramı Arasında: Pierre Bourdieu’nün Kültür Sosyolojisi” (Çeviri A. K. Gülen). Pierre Bourdieu’nün Mirası: Eleştirel Söylemler. (ed. Simon S., Bryan S. T.), (kitap ed. G. Çeğin) (2019). Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Kardoğan, M, ve Kardaş, M. N. (2023). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Alanında Yayımlanan Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluğu. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 41-62.
- Özbek, M. (1991). *Popüler Kültür ve Orhan Gencebay Arabeski*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Öztürkmen, A. (2006). *Türkiye’de Folklor ve Milliyetçilik* (2. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Stewart, S. (2013). *A Sociology Of Culture, Taste And Value*. Palgrave Macmillan.
- Stokes, M. (2016). *Türkiye’de Arabesk Olayı*. (çev. H. Eryılmaz). İstanbul: İletişim yayınları.
- Susen, S. (2019). “Bourdieu ve Adorno: Modern Toplumda Kültürün Dönüşümü -Eleştirel Bir Kültürel Üretim Kuramına Doğru-” (Çeviri A. K. Gülen). Pierre Bourdieu’nün Mirası: Eleştirel Söylemler. (ed. Simon S., Bryan S. T.), (kitap ed. G. Çeğin). (2019). Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Tuncel, E. (2025). III. Selim ve Abdülbâkî Nâsır Dede’nin Eserleri Bağlamında Sûzidilârâ Makamında Klasik Kemeçe Alıştırmalarının Oluşturulması. *Eurasian Journal of Music and Dance*, (26), 372-386
- Uzunoglu, M. (2013). Kültür-sanat ilişkisi bağlamında cumhuriyetin ilk yıllarında özgün Türk resmi oluşturma çabaları. *İdil Dergisi*, 2(10), 150-169.
- Wacquant, L. (1992). *The Blackwell Dictionary Of Twentieth-Century Social Thought*. Oxford: Blackwell.
- Warde, A. (2008). Dimensions of a Social Theory of Taste. *Journal Of Cultural Economy*, 1(3), 321-336.
- Yıldız, S. (2017). Sosyal Bilimlerde Örneklem Sorunu: Nicel ve Nitel Paradigmalarından Örneklem Kuramına Bütüncül Bir Bakış. *Kesit Akademi Dergisi*, (11), 421-42.

EXTENDED ABSTRACT

This study examines how Turkish folk music listeners evaluate the prestige of various music categories within the framework of Pierre Bourdieu's theory of taste hierarchies. According to this theory, music preferences are shaped not only by aesthetic choices but also by social processes and dynamics such as cultural capital, social position, ideological orientations, experiences, and identity construction. This study adopts Bourdieu's perspective, proceeding from the fundamental assumption that every music preference and judgment reflects the individual's social identity and the symbolic boundaries they establish in the cultural sphere. According to Bourdieu's theoretical approach, tastes are shaped by an individual's social environment, cultural capital, level of education, and habitus. Consequently, the appreciation or rejection of any genre of music is not merely an individual aesthetic judgment; it is also a symbolic choice that determines the individual's place in the social world. The present study builds on this idea by analyzing the meanings that Turkish folk music listeners attach to the music they listen to and their evaluations of other music categories through the theory of taste hierarchies. The research illuminates the historical context of music in Türkiye, seeking to understand the processes of social legitimacy and cultural representations of different music genres. Since the late Ottoman period, the field of music has been shaped by a distinction between elitist Western music and music belonging to the daily life of the people. The dissolution of the Mehterhane and the subsequent establishment of the Muzıka-yı Hümayun, an institution that offered Western-style education, during the reign of Mahmut II, serve as a tangible illustration of this phenomenon. Following the establishment of the Republic, under the influence of modernization ideology, classical Western music emerged as the representative of high culture, while folk music underwent reinterpretation within the context of nationalist discourse. Conversely, Turkish art music experienced a period of marginalization due to its association with the Ottoman past. During this period, Arabesque music was often associated with low cultural capital, while popular music was widely regarded as a commercialized genre. The study's sample population comprises a total of 109 listeners who attended three distinct Turkish folk music concerts held in Ankara. The selection of this group was made through purposive sampling, a method of data collection that involves the deliberate choice of participants based on specific criteria. The criteria for selection included both the participants' direct interest in music and their representation of the Turkish folk music appreciation community. The data were collected using structured questionnaire forms based on a qualitative research approach and analyzed using

frequency analyses in SPSS. The obtained data were then interpreted through a descriptive analysis and evaluated in accordance with the theory of preference hierarchies. The findings of the study indicate that three primary criteria are salient in Turkish folk music listeners' evaluations of music genres in terms of prestige: The concept of locality, in conjunction with that of cultural belonging, is a multifaceted and intricate matter. The extent to which the music genre is associated with Turkish culture is a subject of considerable interest. Western orientation and modernity: The position of the music genre in the Western value system. The following is a list of judgments about popularity. These judgments are based on the perception of the music genre in terms of commercialism, superficiality, or mass appeal. Turkish folk music was identified as the genre that elicited the highest level of esteem from the listener group. This elevated prestige is not merely a matter of individual preference but is also associated with symbolic values such as cultural authenticity, national identity, local origin, and historical legitimacy. It has been established that listeners accept this musical genre not only on aesthetic grounds but also on ideological terms, regarding it as a means of representation. This phenomenon aligns with Bourdieu's seminal concept of "cultural products being loaded with symbolic meanings." Classical Western music is commonly linked to high cultural capital and has been evaluated by the majority of the working group as belonging to the upper prestige category. This phenomenon can be interpreted as an indication of the long-term impact of Western-oriented modernization policies on the cultural sphere in Türkiye. However, this category also received some lower-middle prestige ratings, suggesting that classical Western music is still perceived as a "foreign" or "distant" cultural form by some. Conversely, Arabesque music was predominantly evaluated as having low prestige. The low prestige attributed to Arabesque music is related more to cultural and class perceptions than to aesthetic qualities. The association of this genre with themes such as "tearfulness," "emotionality," "poverty," and "marginality" has led to its perception as a music genre belonging to the lower class in the eyes of listeners. Nonetheless, the presence of a modest number of medium and high prestige ratings suggests that Arabesque has evolved into a more hybrid and transformative domain in societal perception. Genres such as hip-hop, R&B, electronic music, and K-pop have also been subjected to rigorous evaluation within the lower prestige category. The appeal of these genres to younger generations, as well as their association with themes such as individualism, street culture, and eroticism, has resulted in a diminution of prestige among listeners who adhere to traditional values. Moreover, the absence of a strong cultural connection has resulted in Turkish folk music listeners

perceiving these genres as culturally "foreign" or "superficial." Music genres such as rock and jazz garner attention due to their intricate and multifaceted prestige assessments. While some listeners hold a favorable view of rock music due to its protest nature and references to Anatolian melodies, others consider it "meaningless" or "Westernized." Despite its association with high cultural capital, jazz music is still perceived as a niche object of appreciation in the Turkish context. Consequently, its prestige distribution is not homogeneous. The prevailing prestige assigned to local popular music is medium-high, while Western popular music is assigned medium prestige. The fact that local popular music is more closely aligned with Turkish local melodies and traditional motifs has contributed to the increased acceptance of this genre among Turkish folk music listeners. This phenomenon exemplifies the interplay between language and cultural identity in shaping musical preferences. Turkish art music has been associated with themes such as nostalgia, tradition, and longing for the past, and has been evaluated as a high-prestige category. Despite experiencing a period of marginalization during the early Republican era, this musical genre has gradually secured a stronger presence within the public sphere, thereby garnering symbolic legitimacy. From the participants' perspective, this genre has been an expression of both upholding traditional values and demonstrating refined taste. The study's findings indicate that the evaluation of music genres based on prestige is influenced by a multifaceted set of factors, including individual tastes, social identities, ideological stances, and symbolic boundaries. Turkish folk music listeners evaluate music genres based on three fundamental criteria: the music's local and cultural authenticity, its compatibility with Western modernism, and its resistance to the superficiality of popular culture. The following three criteria elucidate how taste hierarchies are constructed in Türkiye and the manner in which musical preferences serve to delineate social boundaries. In summary, the present study validates the applicability of Bourdieu's theory of taste hierarchies within the Turkish cultural context, thereby substantiating the notion that musical preferences serve as a cultural manifestation of social disparities. The prestige evaluations of Turkish folk music listeners regarding music genres gain meaning as an expression of cultural identities, ideological orientations, and class positions. In this respect, the study makes a significant contribution to the sociological analysis of cultural consumption practices in Türkiye.